

S. f. Domssøndagen 2023 - Sigmund Hjorthaug

Tekster: Salme 73, Jes 35:1-10, 2 Petr. 3:1-13, Matt. 25: 1-13; III Matt 25:14-30

I Danmark har vi denne søndagen 24. s e trinitatis og evangelieteksten etter 1. tekstrekke er Matteus 9, 18 -26. Den handler om Jairus' datter og kvinnen som rørte ved Jesu kappe.

Mens han talte til dem om dette, kom der en synagogeforstander og kastet seg ned for ham og sagde: "Min datter er lige død. Men kom og læg din hånd på hende, så vil hun leve." Jesus rejste sig og fulgte med ham sammen med sine disciple. Men se, en kvinde, der i tolv år havde lidt af blødninger, nærmede sig Jesus bagfra og rørte ved kvasten på hans kappe. For hun sagde ved sig selv: "Bare jeg rører ved hans kappe, bliver jeg frelst." Jesus vendte sig om, så hende og sagde: "Vær frimodig, datter, din tro har frelst dig." Og fra det øjeblik var kvinden frelst. Da Jesus kom til synagogeforstanderens hus og så fløjtespillerne og skaren, der larmede, sagde han: "Gå væk! Pigen er ikke død, hun sover." De lo ad ham; men da skaren var jaget bort, gik han ind og tog hendes hånd, og pigen rejste sig op. Og rygget derom kom ud over hele den del af landet.

Da jeg studerte litteraturvidenskap på universitet for mange år siden, skulle vi analysere tekster, enten det gjaldt romaner, noveller eller dikt. Det kaltes litterær analyse. I den litterære analyse skulle man særlig se på to ting. Hva er (1) budskapet i teksten, hva handler den om? Og hvordan (2) beskriver du personene i teksten. Det var også andre ting vi skulle undersøke, hvilke stiltrekk finner du, hvordan er språket, hvordan er romanen eller novellen bygget opp, osv. Det viktigste var likevel disse to ting: Hva er budskapet og hvordan beskrives personene i teksten. Denne litterære analyse har meget til felles med det å analysere og kommentere en bibeltekst. Så la oss gå til vår tekst og først se på personene i teksten.

1. PERSONENE

Synagogeforstanderen. Vi møter særlig tre personer, først en synagogeforstander. Han heter Jairus, får vi vite fra de to andre evangelistene, Markus og Lukas, som også skriver om denne hendelsen.

En synagogeforstander hadde en høy stilling i Israel. Vi får vite at han hadde en datter på 12 år, det var hans eneste barn, og hun var nu død. Vi forstår at mannen var fortvilet, og ute av seg selv av sorg.

Kvinnen med blødninger. Vi møter også en kvinne som hadde en alvorlig blodsykdom, hun hadde hatt den i tolv år, og hun hadde brukt alle sine penge på læger uten at det hadde hjulpet. Ja, det hadde bare blitt verre med henne, forteller Markus og Lukas.

Jesus. Den tredje person i teksten er Jesus. Han er hovedpersonen i beretningen. Han er hovedperson i denne tekst, han er hovedpersonen i alle beretningene i evangeliene, ja i hele Bibelen. Han er Bibelens «kjerne og stjerne», pleier man å si. Hvordan fremstilles Jesus her i vår tekst? Han står og underviser sine disipler om Guds rike. Så kommer der en synagogeforstander, han kaster seg ned for hans føtter, og sier «*Min datter er lige død. Men kom og læg din hånd på hende, så vil hun leve.*»

Hva gjør Jesus? Han stopper umiddelbart sin undervisning, reiser seg og går med han til hans hus.

Han nøler ikke, han sier ikke: Nå må du ikke forstyrre meg, jeg har det travelt med å undervise mine disipler. Du må heller vente. Nei, Jesus er parat. Som han alltid er til å hjelpe dem som er i nød.

Den samme store omsorg har han for kvinnen med blødninger, som ble blir helbredet ved å røre ved kvasten/sømmen på hans kappe. Han merker at der går en kraft ut fra ham, og vender seg for å se hvem der var som hadde rørt ved ham. Disiplene sier til ham: Ikke bry deg om det, det er jo mange folk her og det er jo lett for at noen kommer bort i deg! – der var nemlig en stor skare mennesker som fulgte Jesus på veien til synagogeforstanderens hus. Kvinnen ga seg ikke til kjenne, hun var bange, hun turde bare så vidt røre ved kanten eller sømmen av Jesu kappe. Hun visste også at hun etter jødisk lov var uren pga av sin blodsykdom, men nøden var så stor at hun nærmet seg Jesus, og rørte ved hans kappe. «*Jesus vendte sig om, så hende og sagde: Vær frimodig, datter, din tro har frelst dig*»

Han bruker dette hedersnavn på henne, «datter». På samme måte kalte han den lamme mann som ble firt ned fra et hull i taket av sine venner, han kalte ham «sønn». Han sa til ham: «Vær frimodig, søn, *dine synder tilgives dig.*» (Mark 2) Som Guds kjære barn ble de ble kalt sønn og datter. Du er et Guds barn! Vær frimodig, frykt ikke!

Jesus ser det enkelte menneske, han hjelper i all nød. Her er ikke persons anseelse. Jairus var synagogeforstander, med en høyt betrodd stilling i Israel. Han kastet seg ned for Jesu føtter, mens kvinnen bare så vidt turde å røre ved hans klær. Jesus er den samme for alle, Han viser sin godhet mot alle. Sånn ser vi ham også i alle de andre beretningene i evangeliene. Han er full av godhet, omsorg, vil hjelpe i all nød. Og han vil fortelle alle hvorfor han er kommet. Han kom for å skaffe tilgivelse for alle deres synder, ved å dø på et kors for dem.

Tenk på fortellingen om Sakkeus. Han krøp opp i et morbærtre, for han ville gjerne se Jesus, og han gjemte seg nok også for folkemengden oppe i treet, fordi han var skamfull, han var toller, og tollere var dårlig likt blant jødene. Men Jesus ser ham. Og han sier til ham: «*Sakkeus stig ned. Idag vil jeg være gjest i ditt hus!*»

Eller tenk på fortellingen om den lamme som vi nevnte før, da man lavede hull i taket, i det hus hvor Jesus sto og underviste, forat den lamme skulle komme i kontakt med Jesus. Det var nok ikke så lite larm og støy når disse menn lavet hull i taket for å fire den lamme mann ned. Hvordan reagere Jesus? Blir han irritert over dem som forstyrrer hans undervisning? Nei, Han ser denne mannens nød, og merk: Han ser hans syndenød, for han sier til ham som det aller første: «*Vær frimodig, søn, dine synder tilgives dig.*»

Tenk på alle de fortellingene du har hørt om Jesus fra det Nye Testamentet, hvordan han møter mennesker, hvordan han ser dem og tar seg av dem. Du ser at han er full av godhet og omsorg, med både vilje og makt til å hjelpe. Du ser hans kjærlighet. Det står om ham, at da han så den rike unge mann, som synes det ble for svært da Jesus sa: «*Gå og selg alt du eier, kom så og følg meg.*». Denne rike mann gikk bedrøvet bort. Men om Jesus står det: «*Han fikk ham kjær.*». Sånn er Jesus. Sånn er han også mot deg og meg idag. For han lever. Han er hos oss. Ikke fysisk, slik som da han gikk omkring i Palestina, men han sto opp fra de døde. Han lever idag. Han er ved Faderens høyre hånd, og han er hos deg og meg. Når vi leser hans ord, så er han usynlig til stede og vi får be til ham, og han hører oss og vil hjelpe oss, i all nød, på samme måte som han hjalp mennesker i all nød da han vandret omkring i Palestina. Han sa: «*Jeg etterlater dere ikke faderløse, jeg kommer til dere.*» Han kommer til oss i sitt Ord og sine sakramenter, dåp og nattverd, og sier også til deg og meg, «*Sønn, datter, vær frimodig, dine synder er deg forlatt! / dine synder tilgives deg!*» Han er også usynlig tilstede når vi samles til gudstjeneste, for han sier: «*Hvor to eller tre er forsamlet i mitt navn, der er jeg midt iblant dem*» Det er ingen som Jesus. Han er din venn og Frelser og broder. Han ser all din nød. «*Han skuer sorg og nød for å legge dem sin hånd*», står det i Salme 10, 14. Gud er kjærlighet, det er hans vesen. Han kan ikke la være elske deg. Jesus, Guds Sønn, er kjærlighet. Han har en brennende kjærlighet til deg som aldri opphører eller tar slutt. Det står et herlig ord i Det gamle testamentet, hos profeten Jeremias, en tekst som komponisten Heinrich Schütz – som levde 100 år før Bach - har lavet en utrolig vakker korsang til: *Er da Efra'im en så dyrebar sønn for mig eller mitt kjæreste barn, siden jeg ennu må komme ham i hu, enda jeg så ofte har talt mot ham? Derfor røres mitt hjerte av medynk med ham, jeg må forbarme mig over ham, sier Herren* (Jer 31, 20). Jesus må forbarme seg over deg og meg. Han kan ikke la det være. Jesus var full av omsorg, godhet og kjærlighet, og han er den samme i dag.

Hva mer kan vi si om Jesus som person, ut fra dagens tekst? At han er Gud. Hvem kan vekke et menneske opp fra de døde uten Gud? Han kan helbreder fra all sykdom og viser dermed sin guddommelige makt. Disse under viser at Jesus er Gud. Hensikten med alle Jesu under, enten han vekket opp døde, helbredet syke, gjorde vann til vin, kunne gå på vannet osv, var å vise at han var Gud. Evangelisten Johannes skriver, «*Jesus gjorde også mange andre tegn, som hans disciple så; dem er der ikke skrevet om i denne bog. Men dette er skrevet, for at I skal tro, at Jesus er Kristus, Guds søn, og for at I, når I tror, skal have liv i hans navn*» (Johs 20, 30 -31). Formålet med Jesu under og tegn, var at vi skulle tro at han var Guds sønn, sier Johannes. «*Gud går her på jorden, han går på gater og torv*», sang en kristen visesanger, for endel år tilbake. Han gikk omkring i Palestina i tre år. Han så ut som et menneske, og han var også et menneske, men samtidig var han Gud. Det er han også i dag. Etter sin oppstandelse for han opp til himmelen og er ved Guds høyre hånd, og han er fortsatt Gud og menneske i samme person. Han står der med sine naglemerkede hender og med såret i sin side som han fikk da han døde på korset for oss, som vitner om at frelsesverket ble fullbrakt, da han sonet for all verdens synd, også for dine og mine. Og han er hos oss, her på jord, som Gud og menneske, usynlig tilstede, når vi samles om hans ord, og også når vi selv leser hans ord, og han har den samme makt til å hjelpe i all nød og til å gi oss syndenes forlattelse som han gjorde den gang han vandret på jord. Han gjør det ved sitt Ord og sakramenter, og ved syndsforlattelsen, som presten gir deg i skriftemålet. Det er prestens hånd som er på ditt hode, men han gjør det i Kristi sted og på hans ord og befaling. For han sa: «*Dersom dere tilgir noen deres synder, så er de tilgitt!*» Så det er virkelig Jesus som tilgiver deg ved prestens hånd, og det er like virkelig som da han selv sa det til den lamme mann, «*Dine synder er tilgivet*», og til kvinnen i vår tekst, «*Frygt ikke, din tro har frelst deg*». Troen på Jesus gjør at du også er et Guds barn, har alle dine synder forlatt, og dermed er fullstendig ren innfor Guds hellige ansikt. Det er ikke en synd han kan anklage deg for. For Kristus døde for dem alle, og derfor kan han si til deg også i dag, «*Dine synder er deg forlatt, din tro har frelst deg*».

Vi har nå talt om det ene hovedpunkt i vår tekst/ i vår tekstanalyse: Hvordan beskriver vi personene i teksten, først og fremst hovedpersonen som er Jesus selv.

2. BUDSKAPET

Det andre hovedpunkt er: Hva er budskapet i teksten? Hva handler den om? Det har vi allerede berørt. Men kort fortalt så handler teksten om at Jesu helbreder en syk og oppvekker en død. Han helbreder kvinnen som hadde lidt av blødninger i 12 år. Han vekker opp fra de døde den tolvårige datter til synagogeforstanderen, som var hans eneste barn. Hva vil denne fortellingen si oss? Hva er hensikten med at Matteus forteller oss denne beretning, eller Markus eller Lukas? Det er ikke bare vanlig historieskriving, nei, de har en hensikt med at de forteller nettopp det de gjør. Som Johannes sier i kap

20, som vi har sitert: *«Men dette er skrevet, for at I skal tro, at Jesus er Kristus, Guds søn, og for at I, når I tror, skal have liv i hans navn».*

La oss se på tre ting, som jeg kan tenke meg at Matteus vil fortelle oss gjennom denne beretningen:

Jesus hjelper i all nød- For det første at Jesus hjelper i all nød. Han hjalp synagogeforstanderen i hans sorg og nød ved å gi ham hans eneste barn tilbake, ved å vekke henne opp fra døden. Og Jesus hjalp ham også til å tro på ham. Han sier til ham – det leser vi hos Markus og Lukas – *«Frygt ikke, bare tro!»* Han helbredte denne kvinne som var plaget med sin blodsykdom i 12 år, og han trøstet henne med å si til henne, *«Vær frimodig, datter, din tro har frelst dig.»* Også i dag vil Jesus hjelpe deg og meg i all nød. *«Han skuer sorg og nød for å legge dem i sin hånd».* Han kan helbrede all sykdom, hva det så enn er. Vi skal også i dag få be ham om helbredelse fra sykdom. Og Jesus har samme makt i dag som den gang. Han kan helbrede deg for din sykdom i ett nu. Han kan også la deg beholde din sykdom. Også det gjør han av kjærlighet, selv om vi ikke forstår det. Han efterjager alltid deg med sin godhet– som det står i salme 23, *«Godhet og troskap skal følge meg så lenge jeg lever».* I min gamle norske Bibel heter det: *«Bare godt og miskunnhet skal efterjage mig alle mitt livs dager».* Også når jeg er i mørkets dal, eller i «dødsskyggens dal». Også da, ikke bare følger han meg, men hans godhet og barmhjertighet *efterjager* meg, også når jeg er alvorlig syk, ja når jeg er i mørkets dal. Ja, dødsskyggens dal. Hvem kan forstå det? Men også det som vi synes er ondt *«kommer fra Guds gode hånd»*, som Bach synger i en av sine kantater. *«Derfor er jeg vel til mote i skrøpelig, i mishandling, i nød, i forfølgelser, i trengsler for Kristi skyld; for når jeg er skrøpelig, da er jeg sterk»*, sier Paulus i 2 Kor 12,10. Ja, han sier i Rom 5 at han bent frem *«roser seg/er stolt av sine trengsler».* Hvem kan forstå det? Men det er sånn at Gud ser dypere i tingene enn vi gjør. Han ser hva vi har bruk for! Og alt han gjør, det gjør han av kjærlighet. Og først av alt: Jesu omsorg gjelder først og sist din frelse. Det ser vi av denne beretningen og av andre beretninger om Jesu helbredelser. Det dreier seg først og fremst om sjelenes frelse, at de får eie synderne forlatelse. Og det er han opptatt av også dag, at du skal være viss på dine syndernes forlatelse. *«Vær frimodig, din tro har frelst deg» «Frygt ikke, bare tro!»* Den største nød for oss er våre synder. Kan jeg frimodig gå frem for den hellige Gud, sånn som jeg er? Nei, ikke i deg selv, men i Kristus og i hans rettferdighet, og fordi du har fått alle dine synder tilgivet for hans lidelse og døds skyld.

Jesus er dødens seierherre -Et annet trekk ved innholdet i denne tekst er at Jesus er dødens seierherre. Det viser han ved å vekke opp Jairus' datter fra døden, han viste det ved å vekke opp enkens sønn i Nain og Lasarus, som hadde ligget i graven i fire dager. Han viste at han hadde makt over døden. Han ville vise med sine dødeoppvekkelser, for det første, at han selv kunne vekkes opp fra de døde tre dager etter hans død på korset. Og ble lagt i en grav. Han viste at døden ikke hadde noen makt over ham. Han er dødens seierherre. For det andre viste han gjennom sine dødeoppvekkelser at vi en dag skal stå opp fra de døde. Lasarus hadde ligget fire dager i graven, hans kropp var begynt å gå opp i forråtnelse. Det betød ingenting for Jesus. Han som hadde skapt Lasarus' kropp, han kunne også gjenskape den. Om vår kropp har ligget i jorden tusener av år, betyr det ingenting for Jesus. Han kan vekke våre kropp opp fra støvets muld. Så vi står opp fra graven med et himmelsk legeme. Jesus er dødens seierherre og overvinner.

Døden er en søvn- Et tredje poeng i denne fortelling er, at Jesus kaller døden en søvn. Vi leser fra slutten av teksten: *«Da Jesus kom til synagogeforstanderens hus og så fløjtespillerne og skaren, der larmede, (der blev spilt sørgemusikk, og der var innleid gråtekoner som høylytt skulle gråte ved den dødes seng) så sagde han: "Gå væk! Pigen er ikke død, hun sover." De lo ad ham; men da skaren var jaget bort, gik han ind og tog hendes hånd, og pigen rejste sig op. Og rygtet derom kom ud over hele den del af landet».* Jesus sa: *«Pigen er ikke død, hun sover».* At døden kalles en søvn vet vi fra andre steder i Skriften. Jesus sa om Lasarus da han var død, at han sov. Vi leser fra Johs 11. Jesus sier til sine disipler: *«Vor ven Lazarus sover, men jeg går hen og vækker ham. Disciplene sagde til ham: Herre, hvis han sover, kommer han sig. Jesus havde talt om hans død, men de andre mente, at han talte om almindelig søvn.»* I 1. Kor 15, det store oppstandelseskapitlet hos Paulus, kalles også døden en søvn. Paulus sier her at flere enn 500 hadde sett Jesus på en gang etter hans oppstandelse, men av disse, sier Paulus, har flere «sovnet inn». Landstad sier en salme: *«Jeg vet meg en søvn i Jesu navn, den kveger de trette lemmer, min sjel er hos Gud i himmelen, og sorgene sine glemmer».* Når vi dør så legges vår kropp i grav, det er som den sover. Men sjelen er hos Gud, i Paradis, i Abrahams skjød. Men når Jesus kommer tilbake skal han vekke opp igjen våre døde legemer, og så skal vi, med både sjel og legeme, være sammen med ham i all evighet. At han både vil og kan vekke oss opp fra graven, viser han i dag, når det fortelles at han tok piken i hånden og reiste henne opp. Sådan vil han en dag ta oss i hånden og reise oss fra graven, og så skal vi for alltid være med Herren! Amen